

FIȘA DISCIPLINEI
Literatura portugheză (Romantism și Naturalism)
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limbi și Literaturi Romanice
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limbă și literatură portugheză / Licențiat
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2. Date despre disciplina								
2.1. Denumirea disciplinei		Literatura portugheză (Romantism și Naturalism)				Codul disciplinei	LLB5161	
2.2. Titularul activităților de curs				Lect. dr. Cristina Petrescu				
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic				Lect. dr. Cristina Petrescu				
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DE
							Obligativitate	Obliga-toriu

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar / curs practic	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliogra și notițe (AI)					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					15
Tutoriat (consiliere profesională)					4
Examinări					4
Alte activități					4
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				56	
3.8. Total ore pe semestru				98	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	•
4.2. de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs, videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Sală de seminar; prezența la seminar - 75%

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<p>C4.1 Identificarea și prezentarea particularităților istorice și literare ale Romantismului, Realismului și Naturalismului în Europa și Portugalia</p> <p>C4.2 Plasarea corespunzătoare a operelor și autorilor în contextul cultural portughez</p> <p>C4.3 Recunoașterea amprentei estetice și a tematicii abordate de autorii studiați</p> <p>C4.4 Dobândirea și utilizarea limbajului specific</p> <p>C4.5 Analizarea eficientă a unui text literar portughez, prin suprapunerea cadrului teoretic și metodologic cu reiecția personală și creativitatea</p> <p>C4.6 Dezvoltarea autonomiei intelectuale și a capacității critice, deosebind, în același timp, cunoașterea științifică de opiniile personale</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbi și literaturi în deplină concordanță cu etica profesională.</p> <p>CT2 Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice.</p> <p>CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Acest curs are ca obiectiv formularea și consolidarea principalelor noțiuni istorice și literare ale Romantismului, Realismului și Naturalismului portughez. Prima jumătate a cursului va fi dedicată evoluției Romantismului și celor trei generații de autori, cu accent pe diversitatea și noutatea operei lui Almeida Garrett (creatorul teatrului național și al primelor reprezentări literare romantice), pe proza istorică a lui Alexandre Herculano, pe ultraromantismul operei lui Camilo Castelo Branco și modernitatea romanelor lui Júlio Dinis. A doua jumătate a cursului va debuta cu polemica literară ce a marcat începuturile Realismului portughez (a "Questă o Coimbra") și va puncta aspectele esențiale ale Generației de la 1870, ale prozei lui Eça de Queirós și ale poeziei lui Antero de Quental și Guerra Junqueiro, încheindu-se cu lirica limitrofă a lui Gomes Leal și Cesário Verde. Parcurgând acest traseu literar, vom dobândi o viziune de ansamblu asupra secolului al XIX-lea portughez, obținând, în același timp, cunoștințe indispensabile înțelegerii literaturii ce i se succede acesteia.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>1. Cunoaștere și înțelegere (cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei)</p> <ul style="list-style-type: none"> - predarea și consolidarea noțiunilor de teorie literară, de prozodie și stilistică. - consolidarea deprinderilor de analizare a textului literar, de interpretare a acestuia. - cunoașterea operelor, a biografiilor dedicate autorilor reprezentativi ai Romantismului, Realismului și Naturalismului. <p>2. Explicare și interpretare (explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei)</p> <ul style="list-style-type: none"> - consolidarea algoritmilor de elaborare a unor prezentări orale pe baza fișelor de lucru, a studiului individual în bibliotecă și cu consultarea unor surse corecte și moderne de informare existente pe Internet. <p>3. Instrumental-aplicative (proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice; utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare)</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea tehnicilor și instrumentelor de lucru adecvate: istorii ale Portugaliei, Braziliei și Africii, cursuri de cultură și civilizație portugheză, enciclopedii, dicționare, CD-DVD, Internet etc. - consolidarea deprinderilor de documentare: cărți, fișe de lucru, Internet, CD/DVD

	<p>4. Atitudinale (manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științei / cultivarea unui mediu științific / concentrat pe valori și relații democratice / promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice / valori carea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice / implicarea în dezvoltarea instituțională și în promovarea inovațiilor științifice / angajarea în relații de parteneriat cu alte persoane / instituții cu responsabilități similare / participarea la propria dezvoltare profesională)</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea cunoștințelor privind cultura și civilizația Portugaliei și a spațiului lusofon - dezvoltarea gândirii critice și a interesului pentru domeniu
--	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Curs 1. Noile tendințe europene și originile Romantismului în Portugalia. Panorama istorică, ideologică și literară a Romantismului portughez. Prima generație romantică: Almeida Garrett, Alexandre Herculano și António Feliciano de Castilho.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 2. Almeida Garrett. Primele reprezentări ale romantismului portughez: <i>Camões</i> și <i>Dona Branca</i> . Crearea teatrului național (<i>Frei Luís de Sousa</i>). Expresia lirică a iubirii (<i>Folhas Caiídas</i>). Digresiunile stilistice și rețectările ideologice (<i>Viagens na Minha Terra</i>).	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 3. Alexandre Herculano: între istorie și rețecțiune. Propagarea naționalismului liberal și invocarea trecutului ca lecție pentru prezent. Recuperarea memoriei naționale în romanul istoric (<i>Eurico, o Presbítero</i> și <i>O Bobo</i>) și povestiri (<i>Lendas e Narrativas</i>). Lirica lui Herculano sub lumina romantismului religios și antiiluminist (<i>Harpa do Crente</i>).	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 4. A doua generație romantică. Ultraromantismul operelor lui Soares de Passos și Camilo Castelo Branco.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 5. Camilo Castelo Branco. Etapele creației camiliene: romanul-foileton (<i>Mistérios de Lisboa</i>), romanul-satiră (<i>A Queda de um Anjo</i>), romanul istoric (<i>O Judeu</i>) și romanul naturalist (<i>Eusébio Macário</i>). Arta povestirii în <i>Novelas do Minho</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 6. A treia generație romantică. João de Deus și Júlio Dinis.	Prezentare expozitivă (prelegere)	
Curs 7.	Prezentare expozitivă (prelegere)	

Júlio Dinis: între Romantism și Realism. Întemeierea romanului modern. <i>Uma Família Inglesa, A Morgadinha dos Canaviais</i> și <i>As Pupilas do Senhor Reitor</i> .	
Curs 8. Realismul și Naturalismul în Europa și Portugalia. A "Questão Coimbrã" și începuturile Realismului portughez. Antero de Quental, <i>Bom senso, Bom Gosto</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere)
Curs 9. Revoluția culturală și literară a "Gerației de la 1870". Teoreticienii, istoricii, criticii și doctrinarii: Ramalho Ortigão, Teófilo Braga, Oliveira Martins și Sampaio Bruno.	Prezentare expozitivă (prelegere)
Curs 10. Gerația de la 1870 și "Conferências do Casino". Geneza și opera heteronimului colectiv Fradique Mendes.	Prezentare expozitivă (prelegere)
Curs 11. Realismul în proză: Eça de Queirós. Cele trei etape ale creației queirosiene: romantismul și panteismul (<i>Prosas Bárbaras, O mistério da estrada de Sintra</i>), perioada realistă/naturalistă (<i>O crime do Padre Amaro, O primo Basílio, Os Maias</i>) și "ultimul Eça" (<i>A correspondência de Fradique Mendes, A ilustre casa de Ramires, A cidade e as serras</i>)	Prezentare expozitivă (prelegere)
Curs 12. Eça de Queirós și arta ironiei. Critica societății portugheze în romanul ecian.	Prezentare expozitivă (prelegere)
Curs 13. Realismul în poezie. Antero de Quental, "maestrul metafizic". Guerra Junqueiro și "Școala Nouă".	Prezentare expozitivă (prelegere)
Curs 14. Gomes Leal și Cesário Verde: doi poeți la marginea realismului. Anticipări moderniste în <i>Claridades do Sul</i> și <i>O Livro de Cesário Verde</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere)
Bibliografie Carvalho, Max de, <i>La poésie du Portugal des origines au XXe siècle</i> , édition bilingue, Paris, Chandeigne, 2021. Machado, Álvaro Manuel, <i>A Geração de 70</i> , Lisboa, Editorial Presença, 1998. Machado, Álvaro Manuel, <i>Do romantismo aos romantismos em Portugal</i> , Lisboa, Editorial Presença, 1996. Mendes, Carlos Fradique, <i>Poezii/Poesias</i> , trad. de Cristina Petrescu, București, Eikon, 2021. Pires, Maria Natividade & Carlos Reis (org.), <i>História crítica da literatura portuguesa, Vol. V, O Romantismo</i> , coord. C. Reis, Lisboa, Verbo, 1999. Reis, Carlos, <i>Estudos queirosianos. Ensaio sobre Eça de Queirós e a sua obra</i> , Lisboa, Editorial Presença, 1999. Reis-Sá, Jorge & Rui Lage, <i>Poemas portugueses – Antologia da poesia portuguesa do séc. XIII ao séc. XXI</i> , Porto, Porto Editora, 2010. Ribeiro, Maria Aparecido & Carlos Reis, (org.), <i>História crítica da literatura portuguesa, Vol. VI, Realismo e Naturalismo</i> , coord. C. Reis, Lisboa, Verbo, 1993. Saraiva, A. J. & O. Lopes, <i>História da Literatura Portuguesa</i> , Porto, Porto Editora, 2017.	

8.2 Seminar / curs practic	Metode de predare	Observații
Seminar 1. Almeida Garrett, <i>Frei Luís de Sousa</i> .	Expunerea, dialogul, analiza critică de text, explicația, participarea activă	
Seminar 2. Alexandre Herculano, <i>Eurico, o presbítero</i> .	Expunerea, dialogul, analiza critică de text, explicația, participarea activă	
Seminar 3. Camilo Castelo Branco, <i>Amor de perdição</i> .	Expunerea, dialogul, analiza critică de text, explicația, participarea activă	
Seminar 4. Júlio Dinis, <i>A morgadinha dos canaviais</i> .	Expunerea, dialogul, analiza critică de text, explicația, participarea activă	
Seminar 5. Eça de Queirós, <i>Singularidades de uma rapariga loura</i> .	Expunerea, dialogul, analiza critică de text, explicația, participarea activă	
Seminar 6. Eça de Queirós, <i>Os Maias</i> .	Expunerea, dialogul, analiza critică de text, explicația, participarea activă	
Seminar 7. Antero de Quental, <i>Sonetos</i> și Cesário Verde, <i>O livro de Cesário Verde</i>	Expunerea, dialogul, analiza critică de text, explicația, participarea activă	
Bibliografie Branco, Camilo Castelo, <i>Amor de perdição</i> , Porto, Porto Editora, 2019. Carvalho, Max de, <i>La poésie du Portugal des origines au XXe siècle</i> , édition bilingue, Paris, Chandeigne, 2021. Dinis, Júlio, <i>A morgadinha dos canaviais</i> , Porto, Porto Editora, 2017. Garrett, Almeida, <i>Frei Luís de Sousa</i> , Porto, Porto Editora, 2009. Herculano, Alexandre, <i>Eurico, o Presbítero</i> , Lisboa, Biblioteca Ulisseia, 2001. Reis-Sá, Jorge & Rui Lage, <i>Poemas portugueses – Antologia da poesia portuguesa do séc. XIII ao séc. XXI</i> , Porto, Porto Editora, 2010. Queiroz, Eça de, <i>Os Maias</i> , Porto Editora, Porto, 2020. Quental, Antero de, <i>Sonetos completos</i> , Porto, Porto Editora, 2016. Verde, Cesário, <i>O livro de Cesário Verde</i> , Porto, Porto Editora, 2015.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu SC Best Trad SRL, SC Sistemic Trad SRL, Emerson SRL, SC Cartea Ardeleana SRL, SC Genpact Romania SRL.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- cunoașterea și înțelegerea teoriei predate în cadrul cursului - cunoașterea bibliografiei	Examen scris-2 ore; note de la 1 la 10.	50%
10.5 Seminar / curs practic	Barem: - 1 punct din oficiu - prezentarea unei teme de seminar – 1 punct - participare activă la seminar – 2 puncte - analiza pertinentă a fragmentelor pe care le vor avea de comentat în cadrul	Examen scris-2 ore; note de la 1 la 10.	50%

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

	verificări, plecând de la conceptele și noțiunile explicate la curs și consolidate în cadrul seminarului – 5 puncte - originalitatea comentariului de text – 1 punct		
--	---	--	--

10.6 Standard minim de performanță

- Studentul cunoaște care sunt principalele concepte, le recunoaște și le definește corect.
- Limbajul de specialitate este simplu, dar corect utilizat.
- Studentul are o viziune de ansamblu asupra domeniului.
- Studentul a citit operele principale analizate.
- Analiza pertinentă în cadrul verificării de la seminar, a fragmentelor din operele autorilor studiați.
- Minim nota 5 la curs și seminar pentru a putea calcula media finală. În cazul în care una dintre componentele mediei este nepromovată, în sesiunea de restanțe studentul se prezintă la examinare doar la partea respectivă, cealaltă componentă fiind recunoscută.

Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale: Frauda sau tentativa de fraudă la examinare se sancționează cu nota 1 (unu).

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

Data completării:
25.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs
Lect. dr. Cristina Petrescu

Numele și semnătura titularului de
seminar/ curs practic
Lect. dr. Cristina Petrescu

Data avizării în Departament:
01.02.2025

Numele și semnătura directorului de departament
Conf. Dr. Cristiana Papahagi

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului: